

Görögkatolikus fiatalok nézetei az igazságosság árnyalatairól

Bencze Ádám

Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program
HuCER Konferencia, 2021.

DEBRECENI
EGYETEM

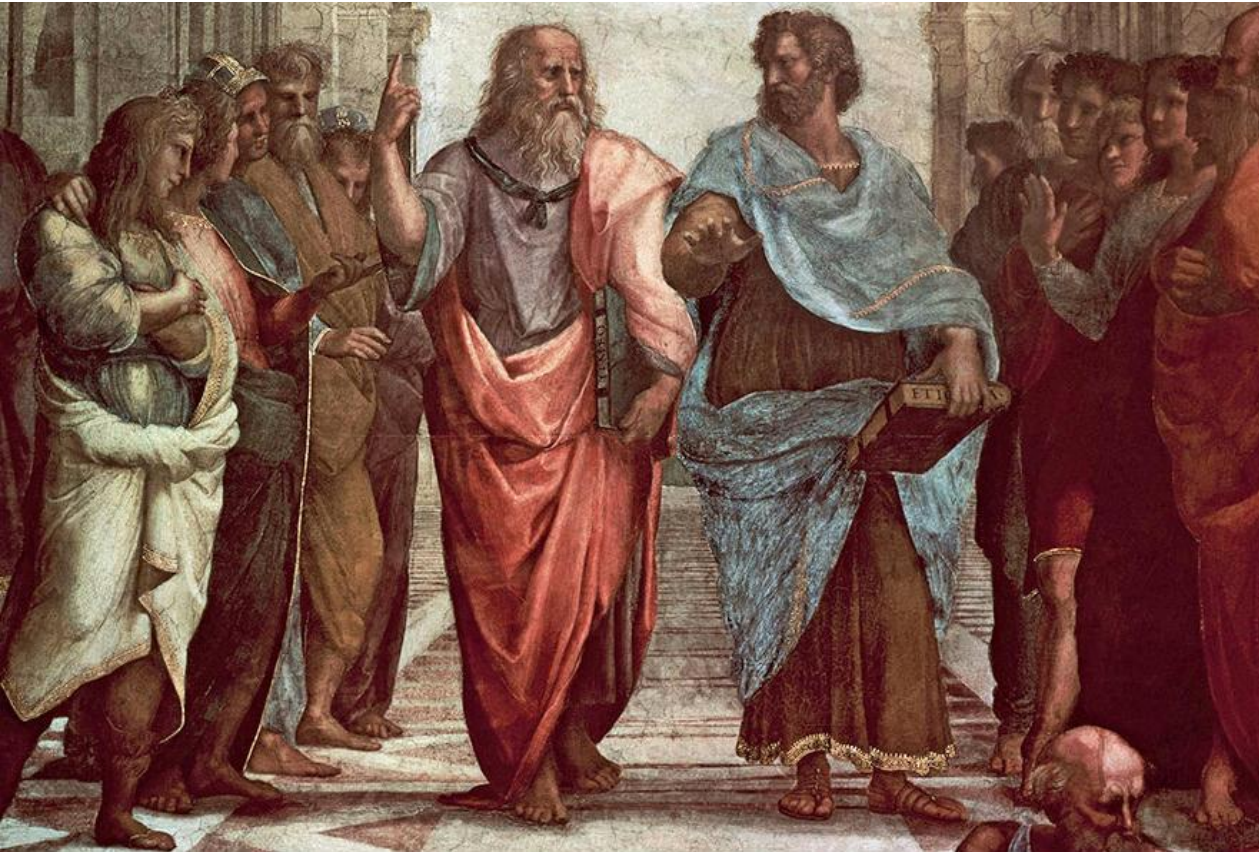
Görögkatolikus egyházi fenntartású középiskolás fiatalok igazságossággal kapcsolatos értékei

- A kutatás célja: a megkérdezett fiatalok mit gondolnak az igazságosságról, és mennyiben különböznek a hazai ifjúságtól és a magyar társadalom egészétől.
- Az igazságossággal kapcsolatos filozófiai értelmezéseket és értékszociológiai kutatásokat bemutatása.
- Meghatározzuk a magyar fiatalok és a magyar társadalom igazságosság felfogását.

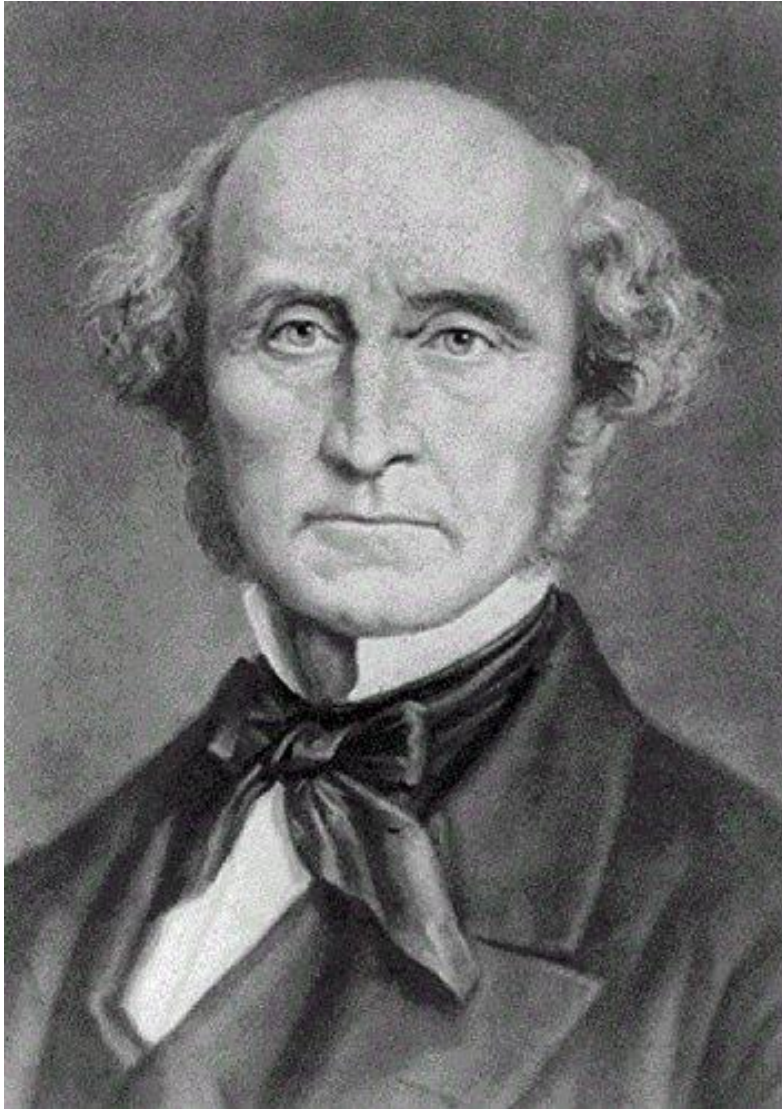
DEBRECENI
EGYETEM

Az igazságosság filozófiai megközelítése – Arisztotelész és Platón

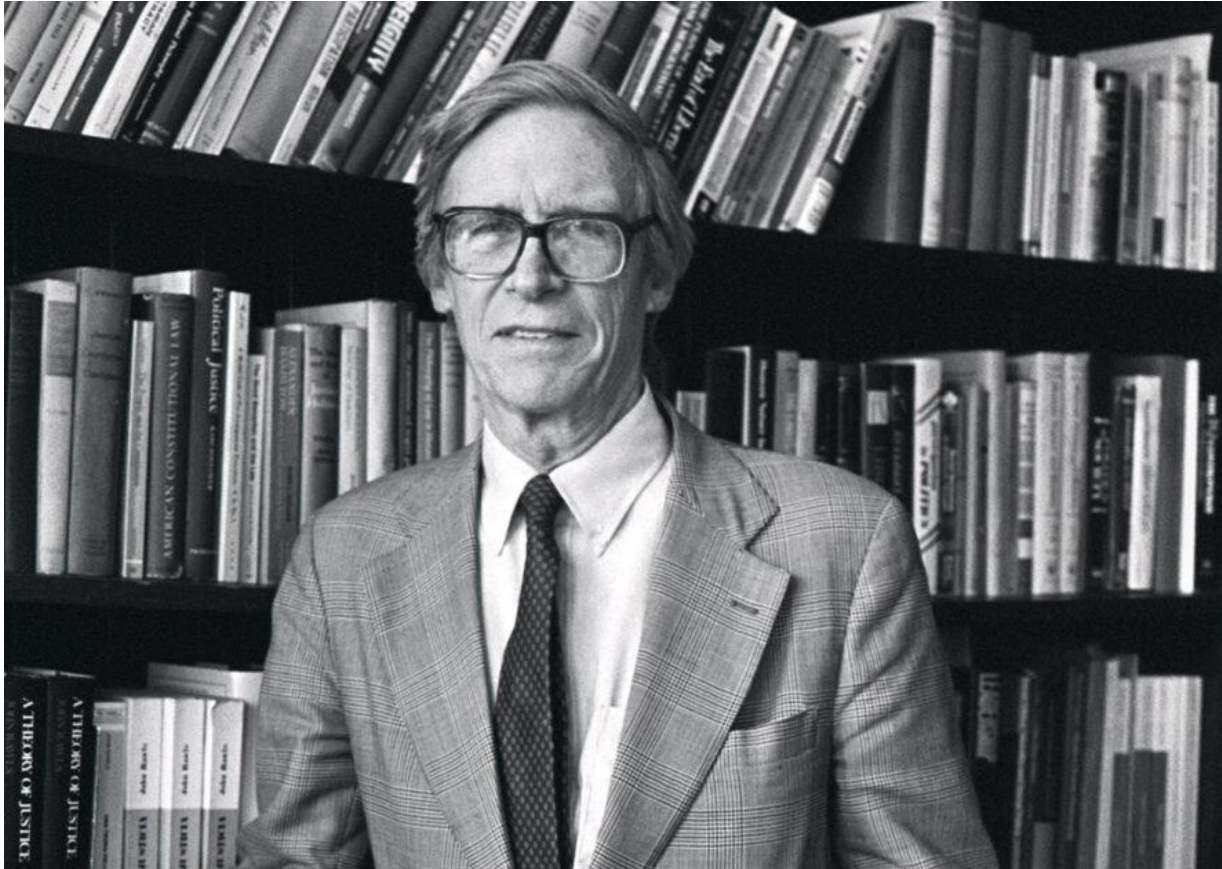
- A legfontosabb erény
- A boldog polisz feltétele
- Alapvető törvények és egyenlőség, és ezek tisztelet

Utilitarizmus – John Stuart Mill

- Minden emberi cselekedet az örömré irányul.
- Ez alapján a legkülönbözőbb cselekedetek is összemérhetők.
- A legjobb cselekedet az, ami a legtöbb örömet okozza a legtöbb embernek.

Az igazságosság elmélete – John Rawls

- Görög gyökerekhez nyúl vissza
- A társadalmi intézményeknek az igazságosság olyan, mint a tudománynak az igazság.
- Sérthetetlenség és az egyenlőtlenségeket kompenzálásának az elve
- Szabadság és egyenlőség

Libertarianizmus - Friedrich Hayek

- Az 1929-33-as világválság
- A piacgazdaság az a rendszer, amiben a leginkább hasznosulnak az emberek között szétszórt tudások.
- Negatív szabadság, azaz a „nagy tiltások”
- Minden egyenlőség elpusztítja a szabadságot

Kétféle igazságosság-felfogás a hazai kutatások tükrében

Értékszociológiai vizsgálatokat az 1970-es évektől:

- Maszkulinitás, azaz férfias értékek (siker, teljesítmény)
 - Individualizáció, gyenge szolidaritás és tolerancia
 - Biztonságkeresés, bizonytalanságkerülés
 - Egyenlőség – biztonság > szabadság – lehetőség
 - Egyenlőségpárti igazságosság
- Kevésbé tartjuk fontosnak a civil és politikai szabadságjogokat
 - Kevésbé toleráljuk a másságot
 - Nagyon kevésbé fogadjuk el az egyenlőtlenségeket
 - Az egyenlőtlenség igazságtalan és az egyenlőség igazságos

A magyar fiatalok igazságosság-felfogása – Magyar ifjúság 2016 (16 és 19 év között)

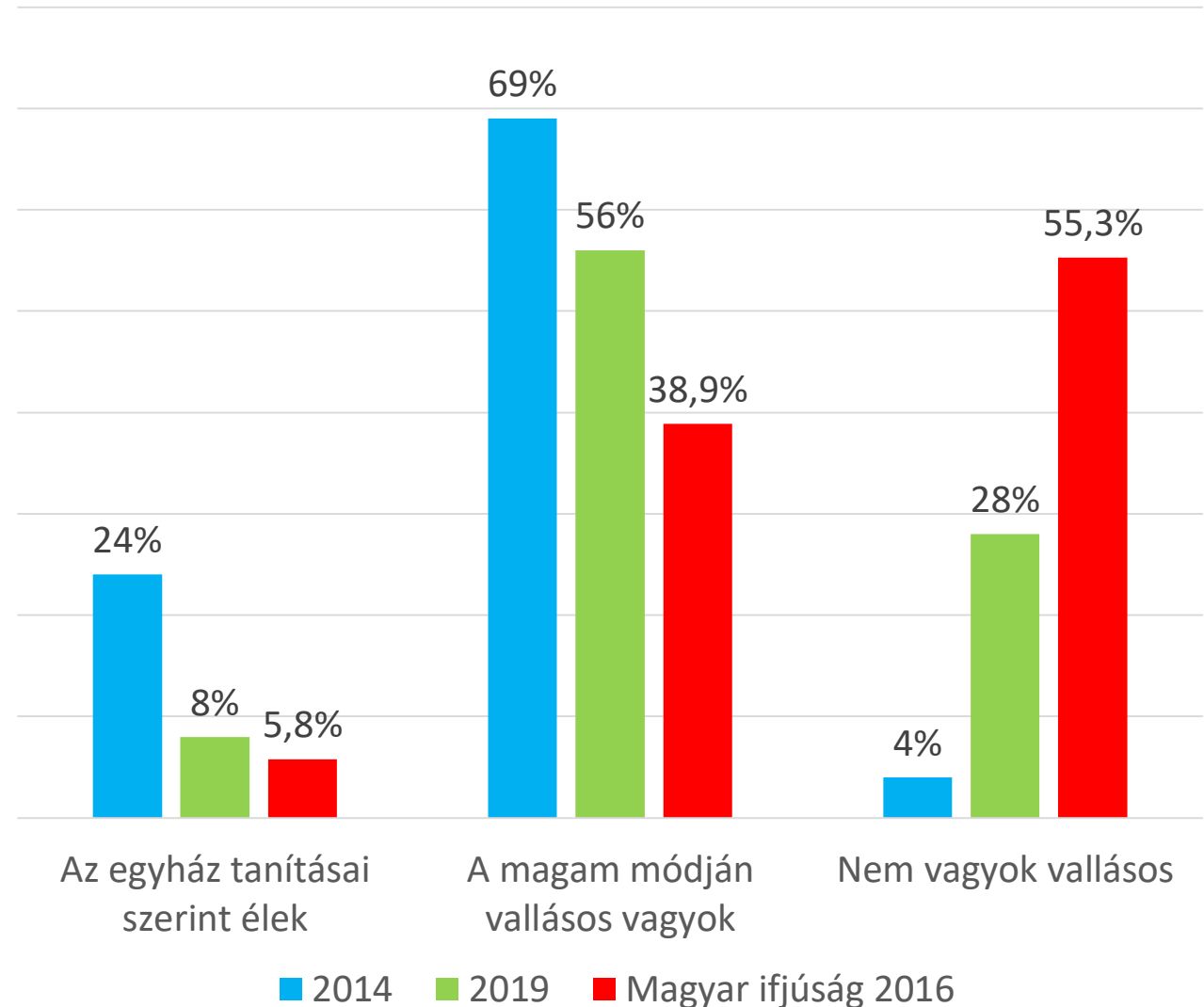
- A szabadságot fontosabbnak tartották, mint az egyenlőséget.
- A szabadság értékelésében nem tért el a lányok és a fiúk véleménye.
- A lányok szignifikánsan fontosabbnak ítélték az egyenlőséget, mint a fiúk.
- A vallásossága szignifikánsan befolyásolja a szabadság és az egyenlőség fontosságának a megítélését is.
- A szabadság értékét az egyház tanításai szerint élők és a maguk módján vallásosak fontosabbnak ítélték, mint a nem vallásos fiatalok
- Hasonló módon az egyenlőség értékét is fontosabbnak tartották az egyház tanításai szerint élők és a maguk módján vallásosak, mint a nem vallásos fiatalok.

A kutatás jellemzői

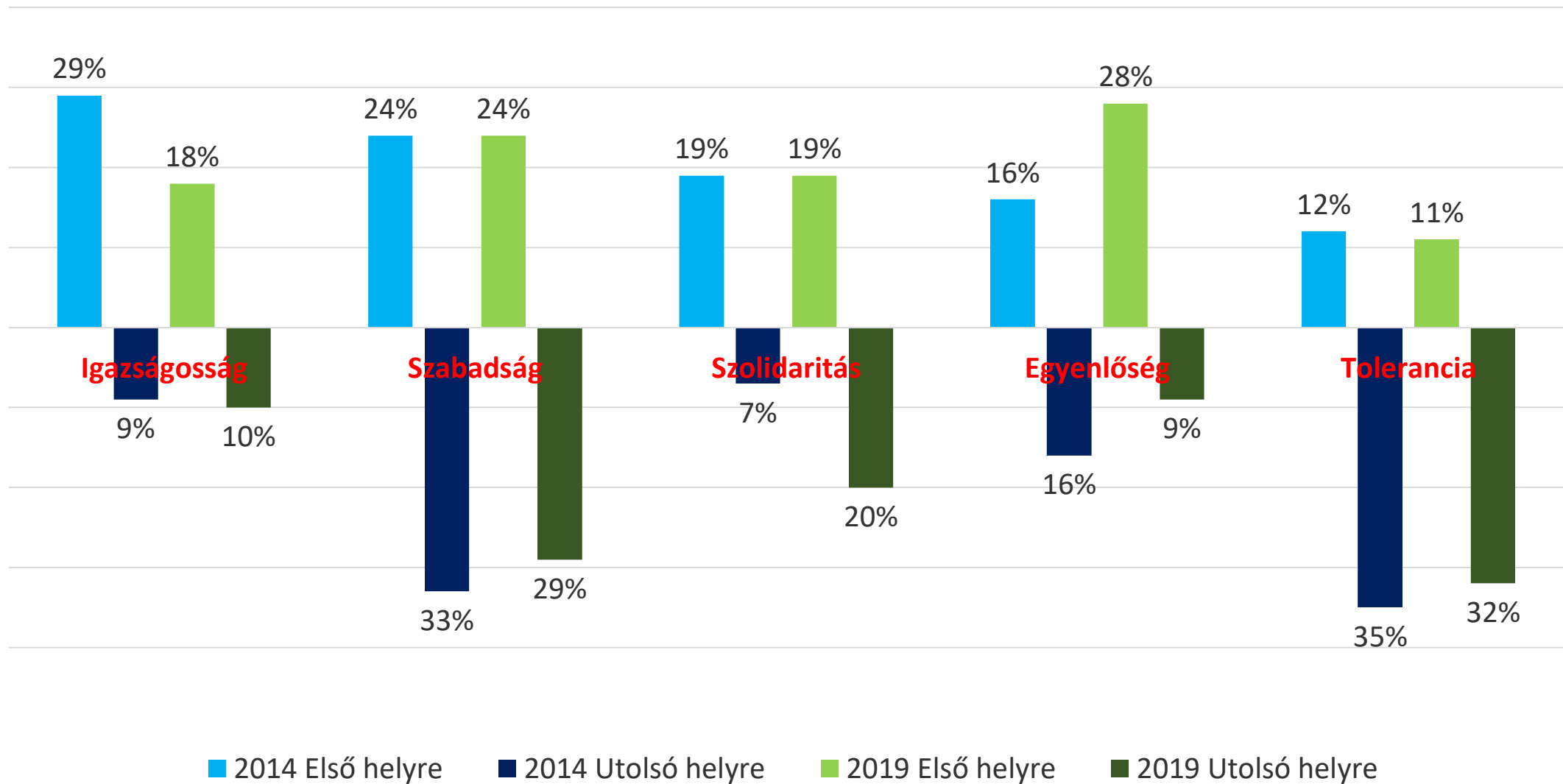
- Kvantitatív kutatás
- Kisebb, speciális populáció
- A populáció minden egyes tagját bevontuk a mintába.
- Egy kelet-magyarországi görögkatolikus középiskola tizenegyedikes és tizenkettedikes diákjai
- 2014 őszén és 2019 őszén
- 2014-ben 100 főt, 2019-ben 105 főt
- Az évfolyamokon két gimnáziumi osztály, és egy szakgimnáziumi (2014-ben még szakközépiskolainak hívták) osztály volt mindkét adatfelvétel idején.

A populáció fő sajátosságai

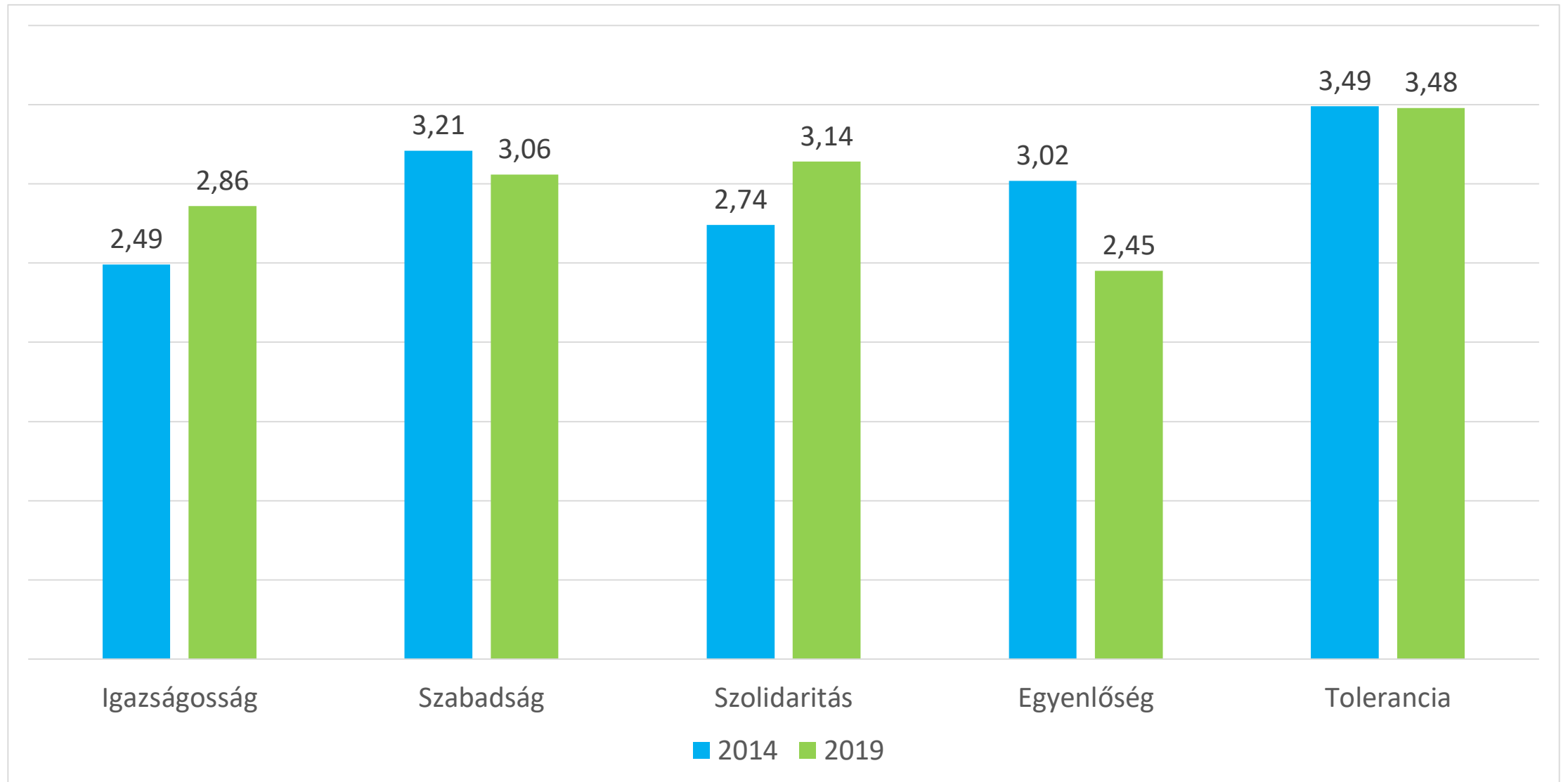
- A görögkatolikus egyházi fenntartás
- A lányok és a gimnáziumi képzésre járók többsége
- Vidéki, kisvárosi környezet

Értékek értékelése

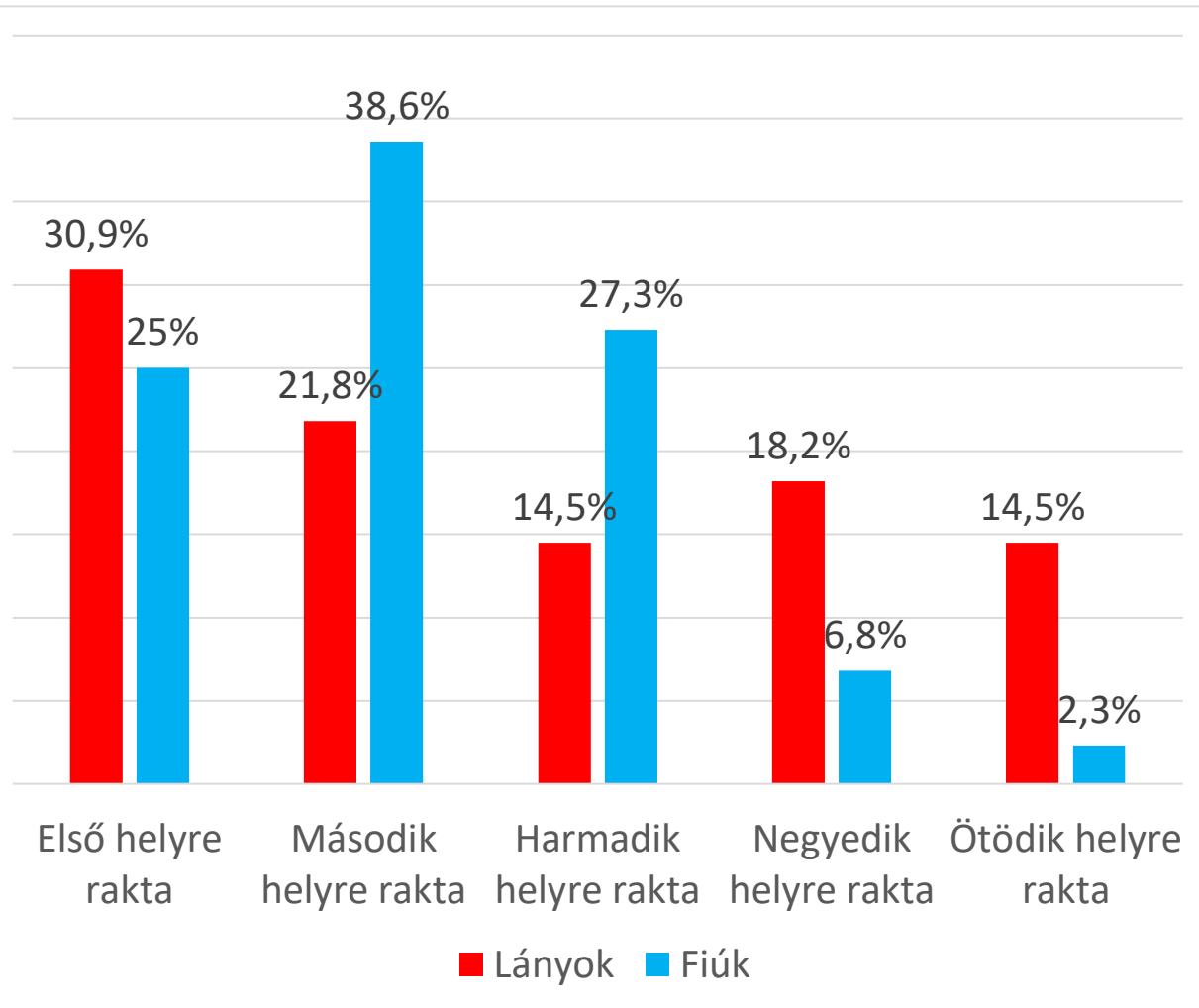

Az értékek átlagai

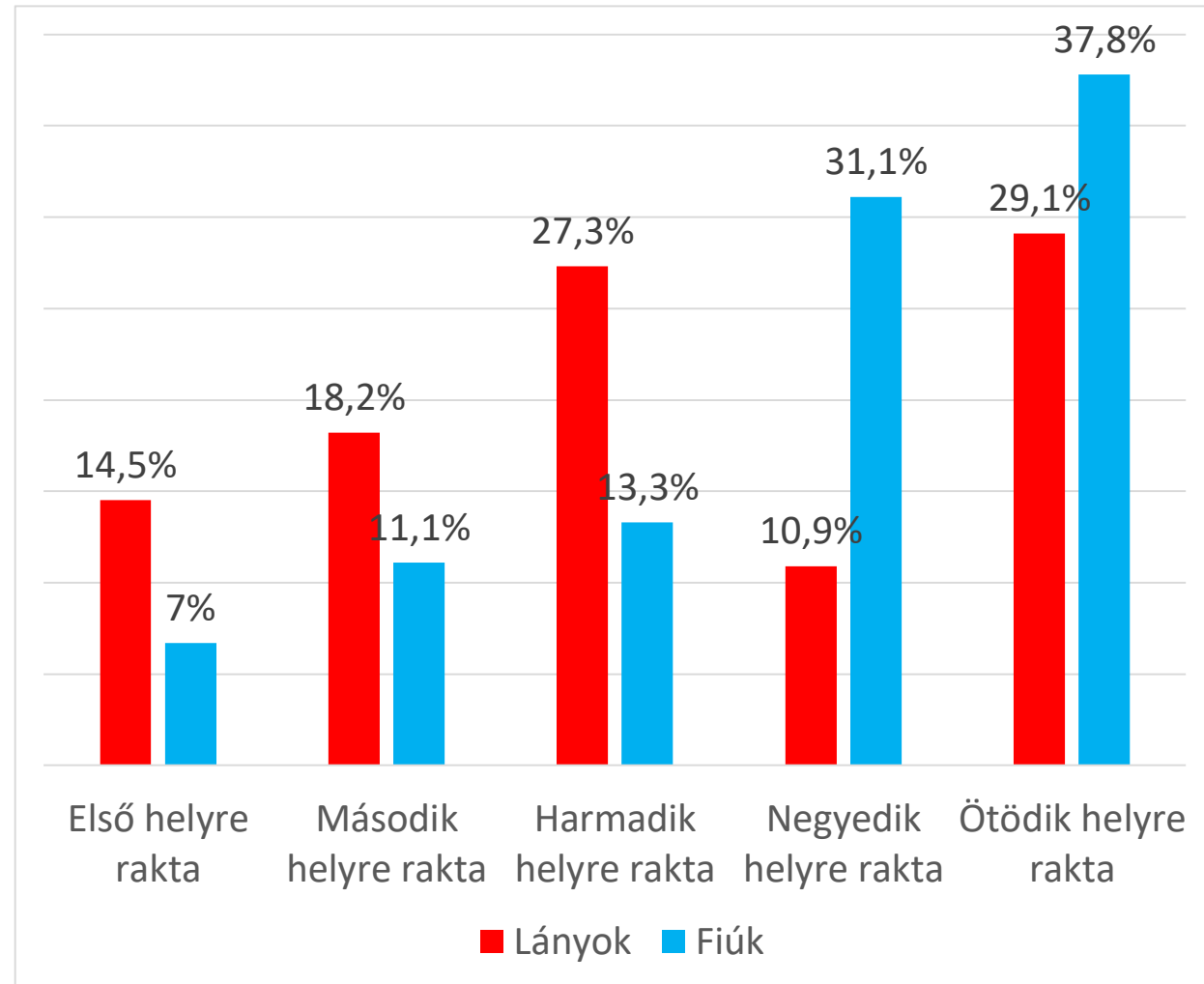

Az értékek nemek szerint

Egyenlőség

Tolerancia

Fontosabb eredmények

- A kutatás öt évében erősödött az **egyenlőség** értékének fontossága.
- A fiataljaink többsége a magyar társadalomhoz hasonlóan az **egyenlőség-párti igazságosságot** preferálja.
- A kutatás öt évében a lányok számára a szabadság fontosabbá vált, míg a fiúknak kevésbé fontos lett, így közelített egymáshoz a két nem.
- Ezzel párhuzamosan nőtt a fiúk esetében az egyenlőség fontosságának a megítélése, míg a lányoknál csökkent.
- **A fiúknak szignifikánsan fontosabb lett az egyenlőség**, mint a lányoknak. Ebben különböznek az országos átlagtól, ahol a lányok egyenlőségpártibbak.
- A vallásosság a fiúkra nagyobb hatással van az egyenlőség megítélésében, mint a lányokra, akik a kutatások szerint alapból egyenlőségpártibbak.
- **A lányok viszont szignifikánsan toleránsabbak lettek 2019-re**, mint a fiúk.

Összegzés

- A kétféle igazságosság értelmezés közül a magyar társadalomra az egyenlőség-párti igazságosság jellemzőbb.
- Ezzel szemben a magyar 16 és 19 év közötti fiataloknak fontosabb a szabadság mint az egyenlőség. A lányoknak viszont fontosabb az egyenlőség, mint a fiúknak; és a vallásos fiataloknak mindkét érték fontosabb, mint a nem vallásosoknak.
- Kvantitatív longitudinális vizsgálatunk eredményei szerint erősödött az egyenlőség értékének fontossága a fiataljainknál, de míg a fiúk egyenlőségpártibbá váltak a lányoknál, addig a lányok közelítettek a fiúkhoz a szabadság fontosságának a megítélésében, és szignifikánsan toleránsabbá váltak még inkább, mint a fiúk.

Köszönöm a figyelmet!